

WAITIKUBULI

Nyhetsblad från Vänskapsföreningen Sverige-Dominica
Årgång 11, Nummer 1

Redaktör Berith Granath, tel 08 643 26 80

www.swedom.org
Mars 2007

Ordföranden har Ordet

Hej alla medlemmar!

Aprilsolen lyser. Våren är här. Som jag och många med mig har längtat efter litet mer värme.

SWEDOM hade ju ett extra årsmöte i april 2006. Då beslöt vi bland annat att ändra föreningens verksamhetsår till att omfatta kalenderår. Därmed kommer vi fortsättningsvis att ha våra årsmöten senast under april månad.

I år inbjuder vi alla medlemmar till ett årsmöte lördagen den 28 april kl. 16.00-18.00 på Klara Södra Kyrkogata 20 i Stockholm. Se särskild kallelse i detta nummer av WaitiKubuli.

Som ni har märkt har SWEDOM inte medverkat på TUR-mässan i år. Styrelsen beslöt på ett möte i januari att "spara" pengarna så att vi i stället kan medverka på TUR-mässan nästa år. Det kostar trots allt en slant att vara med. Men det är samtidigt det bästa tillfället för oss att marknadsföra Dominica. Och det vill vi ju fortsätta med.

Varmt välkomna till årsmötet!

Hälsningar
Ruthine

Kallelse till SWEDOM:s årsmöte 2007

Samtliga medlemmar i Vänskapsföreningen
Sverige-Dominica kallas till

årsmöte lördagen den 28 april kl. 16.00
Klara Södra Kyrkogata 20 i Stockholm

Förslag till dagordning för årsmötet

1. Mötets öppnande
2. Fastställande av röstlängd
3. Val av ordförande och sekreterare för årsmötet
4. Val av två justeringspersoner
5. Val av två rösträknare
6. Fråga om årsmötet blivit behörigen utlyst
7. Fastställande av dagordning
8. Styrelsens verksamhetsberättelse
9. Resultaträkning
10. Revisionsberättelse
11. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
12. Beslut om medlemsavgift
13. Verksamhetsplan och budget för år 2007
14. Val av styrelseledamöter m.fl.:
  - ordinarie styrelseledamöter
  - styrelsesuppleanter
  - revisorer
  - valberedning
15. Val av ordförande för 2007
16. Övriga frågor
17. Årsmötets avslutning

Bilagt WaitiKubuli finns verksamhetsberättelse för 2006 och förslag till verksamhetsplan för 2007. Övriga handlingar delas ut på årsmötet.

o o o o o o o o o o o o o o o o o o

Nomineringar till styrelsen

Senast den 16 april ska förslag vara valberedningens sammankallande Lars Eriksson tillhanda på e-post lars.eriksson.sthlm@telia.com eller tel 08 643 26 80.

Dominica - Hållbar framtid byggd på ekologiska principer?

I december 2006 hade min hustru och jag tillfälle att under två veckor njuta av en oförglömlig ferie på Dominica. Till min 70-årsdag hade jag för avsikt att fly hemmafältet och hade sålunda under närmare ett år studerat olika alternativ för en resa i ekoturismens tecken – biolog som jag är.

Mitt intresse för Karibien går närmare 15 år tillbaka i tiden då jag i ett antal år var medlem i ett rådgivande organ i Världsbanken för planering av matförsörjningen, närmast för utvecklingsländerna. På Dominica och i dess regnskogar, bland vulkaner, berg, floder och vattenfall, slog mig likheten mellan denna ö och Costa Rica i Centralamerika. På många sätt har Costa Rica varit ett föregångsland när det gäller ekoturism, ekologiska skogs- och lantbruk och framför allt inventering och användning av växt- och djurvärlden inom naturmedicinen. Alla dessa aspekter gäller likaledes Dominica som kunde lära en hel del av Costa Rica.

I vårt allt mer ekologiskt tänkande tidevarv brukar man definiera vissa områden i världen som "biodiversity hot-spots". Dit räknas bl.a. områden i Indonesien, Kinas Yunnan-provins, regnskogar i Amazonas och Costa Rica. Jag anser att Dominica bör ingå i denna ekologiska särklass trots sin litenhet. Dessa områden hör till världens rikaste när det gäller genetiska resurser – resurser som har kommit att få en allt större betydelse i läkemedelsindustrin och inom biotekniken.

Ekonomisk hållbarhet

När man rör sig på Dominica blir man omedelbart övertygad att framtiden måste bygga på ekologiska principer där man slår vakt om naturen i alla dess former. Men kan Dominica med sina 70.000 invånare bygga en hållbar framtid enbart på dessa principer? Trots att ekoturism och ekologisk hållbarhet hör till dagens slagord tror jag inte det – det behövs även en ekonomisk hållbarhet som när det gäller Dominica måste bygga på ekologisk hållbarhet.

Jag konstaterar att ett miniland som Dominica i alla tider svängt mellan depression och högkonjunktur – allt beroende på världsmarknaden (t.ex. bananer). För närvarande befinner landet sig i en svacka men är på väg upp, delvis med hjälp av EU och Världsbanken. Vi har kommit därefter att alla i världen är beroende av varandra!

Man kan odla nästan vad som helst på Dominica. Sticker man en kvist i jorden så rotar den sig och blir ett nytt träd. Utanför vår stuga i regnskogen växte kokosnöt, banan, avocado, guava, kakao mm. Vi bara samlade in och lät dem mogna på verandan. Med beaktande av den stora nederbörden och berglandskapet

På Cabrits visade historikern Lennox Honychurch (till vänster) hur vegetationen helt tagit över byggda kulturarv och hur man nu är i färd med att återställa de mest värdefulla. Foto: Irma Tigerstedt

med mycket branta sluttningar måste lantbruket ställas in på odlingssäkerhet. De stora bananodlingarnas och farmarnas tid är förbi. I framtiden bör man planera effektiv odling av specialprodukter, inkluderat medicinalväxter. Erosionsrisken på branta sluttningar måste bekämpas genom fläckvis odling eller odling i traditionella blandodlingar av träd och grödor (agroforestry).

En skogbeklädd ö

När man färdas runt på Dominica fångas man av stora, nästan obodda, skogsområden. 75 procent av ön är skogbeklädd (varav 64 % privatskogar) och närmare 20 % består av nationalparker. Det är mest fråga om s.k. sekundärskogar som uppkommit efter hyggen eller svedjebbruk under de senaste 500 åren. För närvarande ligger skogsskötsel lågt och skogsindustrin ligger nere. Skogen borde skötas med varsam ekologisk hand och kunde då ge en skäligen avkastning samtidigt som naturen blev omskött – orörd skog är oftast inte människovänlig. Den är risig, taggig och oframkomlig! Sekundärskogarna erövrades först av träden Bwa Canon och Bwa Flo. Det förra har traditionellt använts för kanoter och katamaraner samt som medicin. Det senare, även kallat balsa, till lätta flott- och båtbyggen samt modellplansbyggen.

Inom Northern Forest Reserve på Syndicate Trail räknade jag till minst 40 olika trädslag längs stigen, ett exempel på den genetiska mångfalden i Dominicas primärskogar. På längre sikt bör skogarna på Dominica skötas med omsorg och med beaktande speciellt av orkaner och erosionsrisker.

Nationalparkernas andel kunde bli något större (25 %), men resten av skogarna skulle bli trivsammare och ge en skäligen avkastning med hjälp av varsam skötsel.

Regeringen diskuterar nya investeringar i lantbruket, framför allt förädling av grödor. Man betonar betydelsen av bananer, ananas och andra frukter, växtoljor, grönsaker, kryddor, växtmediciner,

kaffe och "snack foods"(t.ex. nötter av olika slag). Här finns oanade möjligheter, men samtidigt likaså stora fallgropar. För ett litet land är det stora kruxet marknadsföringen på internationell nivå, speciellt i globaliseringens tidevarv.

Ekoturism – på gott och ont

En guidebok från 2002 skriver om Dominica: "Man planerar asfalterade stigar, toaletter, turistcentraler, linbanor till besvärliga bergstoppar och flygplatsen Melville Hall ska utvidgas att ta emot jumbojets även nattetid. Man önskar utvidga hotellutbudet med 3000 rum inom några år". Boken avslutar detta kapitel på följande sätt: *The Message: Visit now.*

Ekoturister vill inte se övervuxna bilvrak i naturen.
Foto: Irma Tigerstedt

Detta hör kanske till det mest känsliga i Dominicas hållbara utveckling. Världen är inställd på turism, ekoturism är ett stort slagord just nu. Vi kunde konstatera den omedelbara ekonomiska betydelsen av lyxkryssare som lägger till i Roseau. Nu önskar man även utbygga hamnen i Portsmouth för samma ändamål. I Costa Rica konstaterade min fru och jag för några år sedan att man infört kvoter till ekologiskt känsliga områden och att man medvetet motsatte sig ett alltför välutbyggt vägnät till dessa platser.

På lilla Dominica anser jag att man bör vara speciellt aktsam i detta fall. Stora turistgrupper bör styras till vissa inhägnade platser där man serverar mat, kultur och natur i färdiga paket. Den genuint övertygade ekoturisten bör vara beredd att betala extra och att inkvartera sig för en längre vistelse. Här behövs både specialutbildade guider och bekväma, men inte flerstjärniga, inkvarteringar i stugor eller enkla hotell och härbärgen.

Jag tror och hoppas att Dominica klarar av trycket från en alltför trivial massturism. Världen behöver områden där naturen står främst. Allt färre områden har kunnat bevara sin naturliga skönhet. Dominica är på rätt väg, men måste akta sig för överhettning!

*Peter M.A. Tigerstedt,
Professor emeritus, Helsingfors universitet
Medlem i SWEDOM*

Dominica - Landet som vi inte visste att det fanns!

Familjen Dotevall var en av många intresserade besökare i SWEDOM:s monter vid förra årets TUR-mässa. Leif Dotevall berättar här vad det ledde till.

"Inga problem! Ni kan nog få bo hos min kusin!" Efter att ha vandrat runt några timmar på TUR-mässan i Göteborg förra våren blev vi alla fullständigt betagna av en monter som inte liknade någon annan. "Svensk-Dominikanska vänskapsföreningen, vad är det?" Och Dominica – var ligger det?

Med vänlighet och entusiasm fick vi genom Rosa James höra om ett land vi knappt visste att det fanns. Och att hitta någonstans att bo för två stora familjer, ja det var nog inga problem. Än mer greps vi av bilderna av naturen på Dominica, de grönklädda bergen, vattenfallen, Boiling Lake och Sisserou papegojan. Dit vill vi komma! En utförlig bakgrund till livet i Dominica finns i Lennox Honeychurch initierade bok "The Dominica Story – A History of the Island", som gav en ovärderlig bakgrund till detta fantastiska land.

Rosa James presenterar Dominica för den entusiastiska storfamiljen Dotevall på TUR 2006. Foto: Berith Granath

Inte helt problemfritt

Våra två familjer bestående av 11 personer varav sex tonåringar anlände till Dominica strax före julhelgen 2006. Dock inte utan problem! Efter ankomsten till Guadeloupe fick vi information att alla färjorna till Dominica var fullbokade till efter julhelgen! Det lokala flygbolagets nyinsatta flight till Roseau räddade dock situationen. När det visade sig att det fanns just 11 platser kvar före helgerna kände vi oss minst sagt tacksamma...

Att komma till Dominica var en makalös upplevelse för oss alla. Vår vistelse på denna oändligt vackra ö blev ännu bättre än vi vågat hoppas trots höga förväntningar före! Inte minst genom de

människor som vi fick träffa och dela livet med under några korta intensiva dagar. Vårt boende blev ett nyöppnat gästhus strax söder om Roseau, "Titiwi Inn" som vi hittat via nätet. I vanliga fall brukar bilderna vara vackrare än verkligheten men här var det tvärtom. Värdepåret Janet och Keith sparade ingen möda för att få oss att känna oss hemma. Att huset dessutom låg några meter från havet i västerläge med solnedgången mot vårt kök, gjorde inte saken sämre. Dagligen snorklade vi i det blåskimrande vattnet och förundrade oss över korallrevet strax utanför och alla färgerna på fiskar i olika storlekar och former.

En eminent guide

De flesta dagarna reste vi runt på ön med hjälp av en eminent guide och chaufför från Scott's Head, Jones Younnis, som vi är skyldiga stort tack! Han förgyllde verkligen vår vistelse med personliga berättelser om Dominica och guidning till flera av landets fantastiska platser. Att snirkla sig fram på smala och branta vägar och ner för bergssidor omgiven av prunkande fruktträd och andra växter. Emellanåt stannade han bilen plötsligt och hämtade frukter och växter, en kakaofrukt, en muskotnöt eller en vacker karaktärsväxt.

Kanske blev dock vandringarna som Jones ledde på smala stigar genom tät vegetation de naturupplevelser vi minns starkast. Inte minst den första vandringen till Victoria Falls på hala stenar över klippblock och vadande genom vattendrag för att nå målet! Vi fick också genom Jones försorg tillfälle att träffa några av karibindinaerna. Under ett besök i Carib Territory blev vi inbjudna till en familj som delade något av livet de lever, om deras strävan att försörja sig genom sina odlingar och hantverk, framför allt tillverkning av trummor. Deras berättelse, värme och vänlighet trots ett mödosamt liv grep oss.

o o

Enkät WaitiKubuli

Jag vill tacka alla medlemmar som svarade på enkäten. Vi skickade WK nr 4 2006 där enkäten var bilagd till c:a 100 mottagare. Många medlemmar finns ju i samma familj på samma adress. Om jag räknar bort styrelseledamöterna var det c:a 80 mottagare. Vi fick 19 svar. Bra!

SWEDOM:s styrelse gjorde en första analys av enkätsvaren på mötet i januari. Efter årsmötet får den nya styrelsen analysera vidare.

Överlag verkar det som WaitiKubuli läses av medlemmarna med ett visst intresse. Många bra förslag till förbättringar inkom. Än en gång, tack från redaktören.

o o

Chris Lloyd

Ni missade väl inte att dominikern Chris Lloyd deltog i GEGalan i Stockholm den 20 februari i år? Han sprang 400 meter. Ett sammanträffande var att även en dominikan (alltså en från Dominikanska republiken) deltog, Carlos Santa. Ingen av dem vann loppet. Historien förtäljer inte hur det gick i kampen mellan dominikern och dominikanen.

Julnattsmässa med karibiska rytmer

Julnattsmässan firade vi i den katolska katedralen i Newtown i södra delen av Roseau. Kyrkan var fylld av festklädda människor, och att höra Christmas Carols med karibiska rytmer var oförglömligt.

Genom SWEDOM fick vi också kontakt med Princess Margaret's Hospital dit några av de mer sjukvårdsintresserade av oss blev guidade runt och fick träffa några av personalen. Vi konstaterade att trots Dominicas klimat och breddgrad finns nästan inga tropiska sjukdomar, inga fall av exempelvis malaria eller bilharzia. Ett fåtal fall av den myggöverförda infektionssjukdomen denguefeber såg man av och till. Som i många andra områden i världen finns en ökande medvetenhet om spridningen av hiv/aids, men prevalensen i Dominica förefaller dock vara relativt låg. Informationskampanjer i landet för att förebygga hotet genom hiv har man börjat satsa mer på.

En glimt av vardagslivet

Redan efter några dagars boende på Titiwi Inn blev vi igenkända på gatan och mötte stor vänlighet när vi handlade frukostmat och bröd i de små butikerna längs gatan i Citronier. Att själv få inhandla livsmedel och frukt i de affärer alla andra går till blev för oss ett viktigt sätt att åtminstone få en glimt av vardagslivet. Fruktmarknaden i Roseau besöktes frekvent och vi talar fortfarande ofta om dofter och smaker av olika frukter vi provade.

Det är med stor tacksamhet vi tänker tillbaka på vår vistelse på Dominica och vi längtar faktiskt redan tillbaka. Vi inser också landets många behov och utmaningar och tror att förmånen att få knyta gemenskap, som SWEDOM har bidragit så mycket med, betyder oändligt mycket. Dominica och de människor vi fick förmånen att träffa kommer nog alltid att finnas i våra hjärtan.

Leif Dotevall

Leifs fantastiska bildcollage till artikeln har jag valt att bilägga separat. Det är värt att använda i SWEDOM:s fortsatta marknadsföring av Dominica, exempelvis på nästa års TUR-mässa i Göteborg.

Redaktören

o o

SWEDOM:s styrelse 2006

Ruthine Strindholm, ordförande.

Tel 08 774 43 32, e-post rstrindholm@yahoo.com.

Jan Ekholm, kassör. Tel 08 774 43 32.

Lars Berg, medlemsansvarig, Ingallil Berg, sekreterare
Tel 08 560 324 35.

E-post lars.berg@spray.se, lill.berg@spray.se.

Rosa James och Kerstin Ståhl är också ordinarie ledamöter. Francisca Fagerholm, Berith Granath, Bo Hallberg, Liz Kasserskog, Ulla Sundberg och Lars Örtemark är suppleanter.